

1. mai og búskapurin

ARBEIDSLOYSID og tann ringa búskaparstöðan í samfelagnum settu dóm á 1. mai-dagshaldið kring landið. Sum vituligt er stóðu stjórnarflokkarnir fyrri skotum — serliga javnaðarflokkurin. Vit liva í eini ótryggari tíð, og dagligi kosturin er uppsagnir. At fólk stúra, er ikki so løgið.

HINVEGIN er ikki rætt at kasta alla skyldina á javnaðarflokkinn, men javnaðarflokkurin má eisini taka á seg sín part av orsökunum til verandi stöðu. Her verður hugsað um vantandi búskaparliga stýring er áttatiárunu, tá tjóðveldisflokkurin hevði figgjarmál um endi, og ta ovurfisking, sum er farin fram á heimaleiðunum seinastu 12—15 árini.

TAD er so ónatúrliga lætt at spæla eftirklókur — at eftirrationalisera — og siga, at iløgurnar í svartkjaftin, frystilínuskipini, flakavirki osfr. var vitloysi. Loyvi til iløgurnar vóru ikki bara givin fyrri at livga onkrum einstaklingi ella onkrum partafelagi, sum onkur kanska heldur, eftir at hava hoyrt sakførar á Vaglinum friggjadagin.

EITT og hvørt vinnuligt framtak á fiskivinnuøkinum hevur verið at troyta eitt tilfeingi, at skapa arbeiðspláss og búskaparligan framburð. Tað sama við svartkjaftinum og tað sama við so nógvum øðrum. Serfrøðingarnir vóru nógvir og peningastovrnarnir vóru við. Fleiri hindu fram — eisini eftir at tað ikki sá alt ov bjart út. Og tað eru framvegis teir, sum halda, at nakað eigur og kann fáast burtur úr tí tilfeinginum.

UNDAN seinasta vali ráddi atgerðarloysi og nógv var við at steðga

upp. Javnaðarflokkurin fór til val upp á at fáa hjólini at mala aftur. Samstundis varð tó ásannað, at vit vóru ikki komin á botn, og at arbeiðsloysið fór at vaksa nakað afturat. Minni verður bygt og tænastrávin hevur minni at gera, men innan stórar partar av fiskivinnuni er nakað nýskapandi við at taka seg fram. Alt meira verður gjørt við fiskin, og tað er tann vegin, vit skulu ganga.

AT læna fyrri at seta arbeiði í gongd bara fyrri at hava arbeiði í gongd, er ikki haldgott í longdini. Vit mugu fyrst og fremst leggja ilögur og kreftir í útflutningsvinnuna. Tað er haðani okkara samfelagsinntøka kemur — og tað er í hesi vinnuni, at arbeiðspláss fyrst og fremst skulu skipast.

HER eru vit á veg, og eisini eru stórir batir hendir búskaparliga við avlopi á handilsjavna og gjaldsjavna.

Men hetta avlopið kann ikki metta munnar, sum ein røðari vísti á. Hinvegin er tað fortreytin fyrri aftur at koma á beint búskaparliga.

MEN henda vikan verður rættiliga avgerandi. Eydnast samgonguni at finna tær neyðugu milliónirnar fyrri at fáa javnvág á figgjarlógina, ella ikki, og hvat hendir so? Fólk bera ótta fyrri lönarniðurskurði, sum fólkaflokkurin leggur herðslu á, men vóna, at javnaðarflokkurin sigur nei!

ALLIR vanligir lönakarar hava havt stóran lönarniðurskurð seinastu trý árin, og tey flestu eru so spent figgjarliga, at tey klára ikki meira, og tað veit javnaðarflokkurin. Tað ber bart út ikki til at lækka lág- og miðalinntøkurnar meira, men kanska kunnu tær hægri lönirnar bera meira í tí neyðuga búskaparpolitikkinum fyrri at fáa javnvág á landshúsarhaldið.

Ongin lönarniðurskurður

Fólk eiga ikki at sleppa undan at gjalda skatt, við at rópa inntøku sína rentuvinning. Slíkt átti langt síðan at verði steðga.

Landsstýrisflokkarnir hava, hvør sær, gjørt sær tankar um, hvussu tær frestandi 300 mio. kr. á inniverandi figgjarlóg skulu fáast til vega. Neyðugar sparingar fara at vera gjørdar, men ansast má eftir, ikki at skera ov djúpt. Sambært figgjarfrøðingunum krevst, at almennar ilögur fyrri einar 300 mio. kr. verða gjørdar, annars steðgar samfelagið upp.

Inntøkur skulu sjálvsagt skattast

Figgjarmálaráðharrin Jógván Sundstein hevur stórar trupulleikar innanflokka orsaka atlanum Javnaðarflokksins at

skatta rentuinntøkurnar. Einku skuldi verið meiri sjálvsagt enn at syrgt fyrri, at allar inntøkur guldu skatt, áðrenn farið verður at spara meiri hjá teimum, sum longu gjalda skatt av allari inntøku. Sambært sendingini "Dagur og Vika" hóskvöldið, so fast neyvan semja í Fólkaflokkinum fyrri, at inntøkur av innistandandi peningi skulu skattast. Í neyð síni sigur figgjarmálaráðharrin, at báðir partar í samgonguni verða noyðdir at slúka kamelarnar, og hann hevur eina vón um, at fáa Fólkaflokkinn at ganga við til rentuskatt, um Javnaðarflokkurin vil

ganga við til at skerja lönir 6%.

Eg skrivi lönir, tí tað stendur øllum greitt, at tað bert verða sáttmálalundnu lönirnar, ið verða raktar, um lögtingið skuldi samtykt eina so óra lóg.

Samanberingin þúra burturvið

Samanberingin av kamelum hjá Jógvani Sundstein er fultkomiliga uttan proportionir. At áleggja teimum skatt, sum hava inntøkur, ið nevast rentur, vil hava við sær, at tann parturin av eyka-inntøku teirra minskar tað, tey áttu at gildið í skatt. Ein lönarskurður vil gera, at tey, sum gjalda skatt av allari inntøku síni og hava tungt við at fáa endarnar at røkka saman sum er, fara á húsagang. Hesi hava longu havt eitt reallönarfall. Tey vístu ábyrd og vilja við at leingja sáttmálarnar ella hildu aftur í lönarkrøvum sínum. Afturat hesum eru tey longu farin niður í lön, tí tey gjalda til eftirlönargrunn og arbeiðsloysistrygging. Hetta saman við

prísvøkstrinum ger, at hesi hava havt eitt reallönarfall seinnu árin.

Øll inntøka eigur at skattast.

Verður tað so nøkur katastrofa, um fólk skulu gjalda skatt av inntøku síni frá bankunum? Nei, her er á rættari leið. Sagt verður, at ein rentuskattur vil hava við sær at innistandandi peningurin verður fluttur av landinum. Áðrenn tað gerst ein fyrimunnur fyrri tey, ið hava rentuinntøku, skal rentuskatturin gerast munandi hægri enn tað Javnaðarflokkurin hevur ætlanir um. Rættast hevði verið um henda inntøka, saman við aðrari inntøku, varð roknað sum A-inntøka og skatta saman við aðrari A-ella B-inntøku. So langt kemst neyvan, hóast tað var tað einasta rætta. Flest allir føroyingar gjalda skatt av allari inntøku síni, hví skal so ein partur ikki gera tað, bert tí tey rópa inntøkuna rentuinntøka? Her áttu politikarar okkara fyrst at skorið, áðrenn farið

var at skerja har, tað eru tey veikastu í okkara samfelag, sum verða rakt.

Eyðolv Dimon

Sólmiðstöðin

Vit hava fingið nýggj ror

Sólmiðstöðin
v/ Elin Ljósheim
Undir Heygunum 24
100 Tórshavn - Tlf. 17333